

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Instituția Publică Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”, reprezentată de avocatul Alina Ceban,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Publică „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” împotriva Institutului de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo” privind încasarea datoriei și a încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva din data de 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2rac-179/23
nr. PIGD 2-22006204-01-2rac-28072023)

Recursul nu se încadrează în temeiul prevăzut la art. 432, alin. (2), lit. c) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), or instanța de apel a interpretat corect normele de drept material, iar aplicând normele respective nu a extins normele juridice dincolo de ipotezele ei.

Judecătoria Chișinău sediul Centru, jud. N. Mămăliga
Curtea de Apel Chișinău, jud. N. Budăi, A. Bostan, G. Dașchevici

02 octombrie 2024

Textul corespunde cu originalul

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de către Instituția Publică Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”, reprezentată de avocatul Alina Ceban.

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. În data de 17 ianuarie 2022 IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Institutului de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo”, solicitând încasarea datoriei în mărime de 327 450 lei, a penalității în mărime de 79 801,65 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” a invocat că, în data de 11 aprilie 2018 între IP „Unitatea de Implementare și Administrare a Proiectului Creșterii Producției Alimentare”, reorganizată prin transformare conform hotărârii Guvernului nr. 425 din 24 iunie 2020 în IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii”, organ subordonat Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo”, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare în rate a tehnicii agricole nr.6160.

3. Conform contractului nr.6160 din 11 aprilie 2018, obiectul contractului îl constituie tehnică agricolă: semănătoare cu fertilizare pentru culturi prășitoare de model „Kinze 3000 Twin ROW 8/8”, numărul șasiu 105507, cu numărul înregistrării de stat 12-3928, în valoare totală de 1 330 000 lei, care urma a fi achitată în 3 rate și anume: suma de 672 550 lei în termen până la 11 aprilie 2018, suma de 328 725 lei în termen până la 01 aprilie 2019 și suma de 328 725 lei în termen până la 01 aprilie 2020. Tehnica agricolă procurată a fost transmisă în baza actului de primire-predare din 11 aprilie 2018, cu eliberarea facturii fiscale seria XI nr.0037938 din 11 aprilie 2018. Potrivit pct.8.1 al contractului nr.5275 din 29 septembrie 2015, pe termenul acțiunii contractului, obiectul vânzării este proprietate a vânzătorului.

4. Ulterior, Institutului de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo” i s-a acordat termen suplimentar de a achitare a ratelor restante, fără a fi încasată penalitatea de întârziere, fiind încheiat acordul adițional nr.1 din 05 februarie 2021, prin care părțile au convenit la modificarea termenului de achitare a ratelor și anume: suma de 127 450 lei până la 28 februarie 2021 și suma de 200 000 lei până la 28 iunie 2021.

5. Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo” nu a manifestat diligența cuvenită de a efectua achitățile necesare și s-a eschivat de la executarea corespunzătoare a obligațiilor contractuale asumate atât prin contractul de vânzare-cumpărare nr.6160 din 11 aprilie 2018, cât și prin acordul adițional nr.1 din 05 februarie 2021, înregistrând o datorie în mărime de 327 450 lei.

6. Întru soluționarea litigiului pe cale amiabilă au fost expediate în adresa Institutului de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo”, somațiile nr.551 din 19 mai 2021 și nr.1107 din 30 septembrie 2021, însă au fost lăsate fără răspuns.

7. În opinia reprezentantului IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii”, Institutul este obligat să achite prețul convenit pentru bunul procurat, precum și penalitatea stabilită de părți în pct.10.1 al contractului de vânzare-cumpărare a tehnicii agricole nr.6160 din 11 aprilie 2018, în cazul încălcării cerințelor contractului în mărime de 0,1% din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere, ce constituie suma de 79 801,65 lei, calculată pentru perioada 01 martie 2021 – 11 ianuarie 2022.

8. Prin hotărârea din 01 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, cererea de chemare în judecată s-a admis integral, s-a încasat din contul Institutului de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo” în beneficiul IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” suma de 327 450 lei cu titlu de datorie conform contractului de vânzare-cumpărare în rate a tehnicii agricole nr.6160 din 11 aprilie 2018, suna de 79 801,65 lei cu titlu de penalitate, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 12 217,55 lei. (f.d. 58)

9. Hotărârea instanței de fond a fost contestată în termen în data de 28 septembrie 2022, de către Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”, reprezentat de avocatul Alina Ceban (f.d. 62-63)

10. Prin decizia din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”, reprezentat de avocatul Alina Ceban, s-a menținut hotărârea din 01 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru. (f.d.90,91-97)

11. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că soluția instanței de fond privind admiterea acțiunii este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită și drept urmare corect a admis pretenția privind încasarea datoriei, întrucât probatoriul cauzei denotă neexecutarea de către Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo” a obligațiilor contractuale, înregistrând o datorie în mărime de 327 450 lei.

12. Cu referire la pretenția reclamantului despre încasarea penalității în mărime de 79 801,65 lei, instanța de apel a reținut că prima instanță a ajuns la o concluzie corectă a admis pretenția dată, or, pentru perioada neexecutării

obligățiilor de către pârât, suma calculată în calitate de penalitate în baza pct.10.1 al contractului, constituie 79 801,65 lei, conform calcului penalității, care este indicat desfășurat în cererea de chemare în judecată.

13. De asemenea, instanța de apel a considerat ca fiind justă și soluția primei instanțe privind respingerea pretențiilor înaintate de Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo” privind reducerea penalităților, or, drept criterii ce permit reducerea clauzei penale, ar putea servi situația financiară dificilă a debitorului, mărimea penalității depășește suma datoriei, mărimea excesivă a penalității, datoria a fost achitată, o întârziere neesențială în executarea obligației de rînd cu procentul înalt al penalității, pe când la caz, nu sunt întrunite condițiile art. 953 din Codul civil, pentru reducerea penalității pretinse.

14. Prin urmare, instanța de apel a conchis că, prima instanță corect a dispus admiterea pretenției de încasare din contul Institutului de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo” în beneficiul Instituției Publice „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” a sumei de 79 801,65 lei cu titlu de penalitate, ca sumă rezonabilă, în coraport cu datoria contractuală de bază.

15. În concluzie, instanța de apel a stabilit că hotărârea primei instanțe este una legală, motivată și bine argumentată, făcând referire la normele de drept material și procedural, dând o apreciere probelor prezentate de către părți, determinând circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, care au fost și care n-au fost stabilite, apreciind corect caracterul raportului juridic dintre părți, aplicând legea aplicabilă soluționării cauzei, având o motivație și o analiză clară.

16. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 18 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice, IP Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”, reprezentată de avocatul Alina Ceban, a contestat-o cu recurs, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d.104-105)

17. În motivare recursului s-a indicat că, instanța de apel la examinarea cauzei nu a ținut cont de circumstanțele invocate de recurent, eronat a interpretat ordinul cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor nr. 215 din 28 decembrie 2015. Deschiderea conturilor trezorerial și a codurilor IBAN pentru autoritățile/instituțiile bugetare se efectuează în urma repartizării, conform clasificăției bugetare, a alocațiilor bugetare aprobate prin lege/decizie bugetară anuală.

18. Cu referire la pretinsa penalitate s-a menționat că, legea nu prevede expres limita de reducere a clauzei penale, aceasta, la inițiativa instanței, poate fi redusă total, or, în pct. 8 din hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce

reglementează modalitățile de reparare a prejudiciului cauzat prin întârziere sau executare necorespunzătoare a obligațiilor pecuniare, cu excepția celor izvorâte din contractul de credit bancar sau împrumut, nr. 9 din 24 decembrie 2010, s-a menționat că instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale, având drept criterii ce permit reducerea acesteia: o întârziere neesențială în executarea obligației de rînd cu procentul înalt al penalității.

19. În data de 31 mai 2024 IP „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” a depus referință la recursul înaintat de către Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solurilor „Nicolae Dimo”, prin care a solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond. (f.d.136-137)

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

20. Art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede următoarele:
„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

21. Art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) stipulează că:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

22. Art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).”

23. Art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) reglementează că:

„Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.”

24. Art. 432, alin. (2), lit. c) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a interpretat în mod eronat legea.”

25. Art. 432, alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) statuează că:

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește

procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

26. Art. 432, alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) stabilește că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

27. Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, prevăzut la art. 434, alin. (1) din Codul de procedură civilă sus-citat, instanța de recurs reține că recurentul a respectat acest termen, or decizia recurată a fost pronunțată la 06 aprilie 2023 și expediată în adresa participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 13 iunie 2023 (f.d. 98).

IP Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”, reprezentată de avocatul Alina Ceban, a depus recurs în data de 18 iulie 2023.

28. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

29. Astfel, că procedura admisibilității recursului va consta în verificarea existenței unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433 din Codul de procedură civilă, în vigoare la momentul depunerii recursului, la caz, 18 iulie 2023.

30. Din analiza recursului declarat de către IP Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”, reprezentată de avocatul Alina Ceban, rezultă că recurenta a menționat dezacordul cu soluția adoptată, invocând temei de admisibilitate a recursului prevederile indicate la art. 432, alin. (2), lit. c) din Codul de procedură civilă.

31. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurenta a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432, alin. (2) alin. (2), lit. c) din Codul de procedură civilă, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

32. Totodată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432, alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), nu a stabilit încălcarea de către instanța de apel a acestor circumstanțe. Cu atât mai mult că recurentul nu indică în concret asupra unor încălcări de ordin procedural.

33. În acest context, completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

34. Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

35. În speță, completul de judecată menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

36. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

37. Drept urmare, completul de judecată reține că argumentele invocate de către IP Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”, reprezentată de avocatul Alina Ceban, nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

38. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 431, alin. (1), (2), art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440, alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul declarat de către Instituția Publică Institutul de Pedologie Agrochimie și Protecția Solului „Nicolae Dimo”, reprezentată de avocatul Alina Ceban, împotriva deciziei din data de 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă